BIJLAGE VIII

GESPREKSLEIDRAAD FOCUSGROEP ONDER STEMBUREAULEDEN EXPERIMENTEERGEMEENTEN

Onderzoeksdoelstelling
Inzicht krijgen in hoe de ingezette middelen, materialen en processen rondom het nieuwe stembiljet voor de verkiezing van het Europees Parlement op donderdag 6 juni 2024 (hierna: EP24) zijn ervaren door stembureauleden.

Meer specifiek, inzicht in:

- de impact van het nieuwe stembiljet op het werk van stembureauleden
- de waardering van de stembureauleden voor de voorbereidingen en instructiemateriaal
- de ervaringen met de kiezers
- de ervaringen met het tellen

Output onderzoek

- Inzicht in de ervaringen ten aanzien van het nieuwe stembiljet (bruikbaarheid en behulpzaamheid van ingezette middelen en materialen, organisatie rondom nieuwe stembiljet/ EP-verkiezing, gebruik en uitvoerbaarheid nieuwe stembiljet) onder stembureauleden.
- Conclusies en concrete aandachtspunten ter optimalisatie.

Doelgroep:
Totaal: 4 focusgroepen, met n=6 stembureauleden van t=60-75 min. elk

Stimulusmateriaal:

- Training en handleiding voorbereiding – video en schriftelijke uitleg
- Nieuw stembiljet EP24
- Poster aantal kandidaten/ partijen
- Poster geldig/ ongeldig stembiljet
- Overzicht van nieuwe elementen op het stembiljet en in het Overzicht van kandidaten:
    - Figuur met aantal kandidaten
    - Logo’s
    - Rebus

*Deze checklist fungeert als een **flexibele gespreksrichtlijn**. De **volgorde en de formulering** van de te stellen vragen zijn afhankelijk van de respondenten en het verloop van de gesprekken. Bij elke vraag wordt het 'waarom' achterhaald.*

00.00	10 min.	**Introductie**

- Welkom
- Uitleg onderzoekssituatie
- Kennismaking: leeftijd, hoe lang stembureaulid (wel/ geen ervaring, welke verkiezingen), functie/ rol tijdens verkiezingsdag (wel/ niet rouleren, welke rol), gemeente, locatie en type stemlokaal, etc.

00.10	10 min.	**Evaluatie spontaan**

INT. Geeft aan tijdens dit gesprek te willen evalueren hoe stembureauleden uit experimenteergemeenten waar het nieuwe stembiljet is ingezet de EP24 hebben ervaren; de ingezette middelen, materialen en processen rondom het nieuwe stembiljet EP24. Wij willen dit bespreken om, in het kader van de organisatie van de verkiezingen en optimalisatie hiervan, van jullie ervaringen te leren.

Eerste reacties
Voordat we stap voor stap de ervaringen met het gebruik van het nieuwe stembiljet bespreken zijn we allereerst benieuwd naar:

- Als je denkt aan stembureaulid/ voorzitter zijn tijdens de EP24 en het nieuwe stembiljet voor de EP24; waar denk je dan aan (spontane reacties)
    - Wat ging goed, wat ging minder goed
    - *Indien ervaren stembureaulid:* in hoeverre was de ervaring anders dan voorgaande verkiezingen met een ander stembiljet

- In hoeverre heeft het gebruik van een nieuw stembiljet jouw werk als stembureaulid veranderd; op welke manier
        - wat had de meeste impact op de ervaring/ werkzaamheden
        - in hoeverre was er (veel) extra werk door de komst van het nieuwe stembiljet. Verwacht je dat dit tijdelijk is of blijvend?

00.20	15 min.	**Voorbereiding**

INT. Voordat we verder praten over de verkiezingsdag in het stemlokaal, willen wij graag terugblikken op de voorbereidingen voorafgaand aan deze dag.

Voorbereiding (instructie en oefenmateriaal)
Eerst spontaan en vervolgens eventueel de training/ hand-out/ handleiding erbij pakken:

- Hoe heb je de voorbereiding op de EP24 ervaren; rondom de EP24 en het gebruik van het nieuwe stembiljet
- In hoeverre voelde jij je goed voorbereid op stembureaulid zijn met het nieuwe stembiljet; wat was goed, wat was minder goed
    - In hoeverre kwam jouw ervaring overeen met wat jij verwacht had

- In hoeverre heb jij vooraf informatie ontvangen over het gebruik van een nieuw stembiljet en het proces op de verkiezingsdag (check spontaan benoemen instrumentarium, zoals: training/ oefenmateriaal/ hand-out/ instructiefilmpje/ handleiding);
    - Hoe heb je de ingezette middelen/ materialen ter voorbereiding ervaren; wat specifiek, in hoeverre gaf dit een goede voorbereiding
        - *INT. check: type training gevolgd (oefenmaterialen, uitlegfilmpje) en verschillen in beleving*
        - *INT. check, indien vaker stembureaulid: in hoeverre iets nieuws/ anders in vergelijking met andere jaren, in hoeverre gelezen/ bekeken*
        - *INT. check: <u>vorm</u> (communicatie/ voorlichting/ op papier, zoals folder/ digitaal, zoals video/ in (lokale) media*
        - *INT. check: <u>inhoud</u> (duidelijkheid, volledigheid, aansprekendheid)*

Per middel (handleiding en training – eventueel erbij pakken):
INT. benadrukt dat hierbij de focus ligt op de ervaren voorbereidingen voor het gebruik van het <u>nieuwe stembiljet</u>

- Spontane reacties
- In hoeverre heeft dit bijgedragen aan een goede voorbereiding
    - In hoeverre duidelijk
    - In hoeverre volledig
    - Wat is goed, wat minder goed, wat wordt gemist
- In hoeverre zijn er verbeterpunten; in hoeverre mist er iets, had er iets beter gekund (bijvoorbeeld t.a.v. manier van informeren, verwachtingen, zorgen, etc.)

00.35	30 min.	**Verkiezingsdag**

Algemeen: verkiezingsdag EP24 (6 juni 2024)

- Hoe kijk jij terug op de verkiezingsdag (in het stemlokaal); spontane reacties
    - In hoeverre kwam de ervaring overeen met de voorbereiding; waarom wel/ niet
    - Wat ging goed
    - Wat ging niet/ minder goed

- Vanuit jouw persoonlijke ervaring:
    - In hoeverre was het nieuwe stembiljet voor kiezers duidelijk; in hoeverre werden door kiezers vragen gesteld over het nieuwe stembiljet; zo ja, waarover

    - Hoe ging het beantwoorden van vragen
    - In hoeverre heb jij uitleg moeten geven aan kiezers; hoe ging het geven van uitleg
        - In hoeverre hebben de oefenmaterialen/ uitlegfilmpje hierbij geholpen; wat wel/ niet

- Wat zijn belangrijke aandachtspunten (spontaan) voor een volgende verkiezingen met het nieuwe stembiljet

Verdieping: verkiezingsdag in detail *(voor zover nog niet besproken)*
INT. geeft aan 'het proces' op de verkiezingsdag stap-voor-stap te willen evalueren.

Per onderstaande 'stap' wordt de ervaring geëvalueerd:

- ***Beleving;*** *hoe heb jij dit ervaren*
- ***Gepercipieerde geïnformeerdheid;*** *in hoeverre was het duidelijk wat je kon verwachten en wat je moest doen*
- ***Aandacht-/ verbeterpunten;*** *wat zou beter kunnen*

Voordat het stembureau open is:
INT. checkt wie voorafgaand aan het openen van het stemlokaal aanwezig was (geholpen bij inrichten of een gezamenlijke start van de dag, INT. let op: bij sommige stemlokalen alleen de voorzitters, bij andere alle stembureauleden)

- In hoeverre was er een gezamenlijke start van de verkiezingsdag (of de dag voor de verkiezing); welke informatie (aanvullend) is op dat moment gedeeld, in hoeverre waren er vragen over het stembiljet en welke vragen
- In hoeverre was dit moment van meerwaarde op het gevoel van goed voorbereidt zijn

Taakverdeling:

- In hoeverre werd er gerouleerd; waarom wel/ niet, in hoeverre van meerwaarde
- Was een extra vierde stembureaulid nodig (of overbodig) in relatie tot de inzet van het nieuwe stembiljet; deed het vierde stembureaulid ook mee in de roulatie

Toelating tot de stemming:

- Overhandigen stembiljet en potlood (na ontvangen en controleren stempas, identiteitsbewijs en controle register)
    - *INT. check: in hoeverre werd op dit moment extra informatie of uitleg gegeven aan kiezers over het nieuwe stembiljet*
    - *INT. check: in hoeverre werden vragen gesteld door kiezers en zo ja, waarover*

Stemmen:

Op basis van jouw ervaring (observatie en eventuele vragen van kiezers – int. benadrukt dat we ook kiezers spreken en de individuele ervaringen van de stembureauleden nu centraal staan):

- Hoe verliep het gebruik van het nieuwe stembiljet in het stemhokje
- Hoe verliep het inleveren van het nieuwe stembiljet bij de stembus
- *Indien van toepassing*: in hoeverre waren er kiezers die hulp nodig hadden bij het stemmen, waarbij en wat waren eventuele hulpvragen

Tellen:

- Welke methode is gehanteerd (centrale of decentrale telling, methode van tellen/ op lijst versus op kandidaat)
- Hoe werd het tellen met het nieuwe stembiljet ervaren
    - *Voor ervaren stembureauleden:* in hoeverre waren ervaringen anders in vergelijking met het oude stembiljet, verliep het tellen van de nieuwe stembiljetten sneller (vergeleken met 'oude' stembiljet)

00.65	10 min.	**Overall beleving + afsluiting**

- Hoe kijk je aan tegen de verandering: het gebruik van een nieuw stembiljet

- In hoeverre draagt het gebruik van een nieuw stembiljet bij aan meer/ minder werk voor jou als stembureaulid
    - Indien relevant, voor welke werkzaamheden/ fasen geldt dit vooral
    - In hoeverre verwacht je dat invoering van een nieuw stembiljet (ook bij andere verkiezingen/ landelijke invoer) in de toekomst ook meer/minder werk oplevert; waardoor

- Gegeven jouw ervaring met het nieuwe stembiljet de afgelopen EP-verkiezingen:
    - wat voor een rapportcijfer (1-10) geef jij aan jouw ervaring van de EP24 + toelichting

- Welke tip wil je nog meegeven voor optimalisatie
    - van het stembiljet/ het Overzicht van kandidaten
    - van de voorbereidingen en/of het proces rondom de verkiezingen, om goed voorbereid te zijn op het stemmen met het nieuwe stembiljet

- Vragen en/of opmerkingen respondenten en vanuit de opdrachtgever
- Bedanken